

Міністерство освіти і науки України
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Кафедра музично-теоретичних дисциплін та інструментальної підготовки

«До захисту допускаю»

завідувач кафедри музично-теоретичних дисциплін та інструментальної
підготовки, кандидат педагогічних наук, професор

_____ А. І. Душний «___» грудня 2025 р.

ДІЯЛЬНІСТЬ СКРИПКОВИХ АНСАМБЛІВ ПЕРШОЇ ЧВЕРТІ ХХІ СТОЛІТТЯ У АВАНГАРДІ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Спеціальність 025 Музичне мистецтво

Магістерська робота
на здобуття кваліфікації – «Магістр музичного мистецтва»
за спеціалізацією «Оркестрові струнні інструменти: скрипка»

Автор роботи: Горностай Галина Мирославівна _____

**Науковий керівник: кандидат педагогічних наук,
професор Душний Андрій Іванович _____**

Дрогобич, 2025

Захист кваліфікаційної магістерської роботи
«Діяльність скрипкових ансамблів
першої чверті ХХІ століття у авангарді
української музичної культури»

Оцінка за стобальною шкалою: _____

Оцінка за національною чотирибальною шкалою: _____

Коротка мотивація захисту:

_____	<u>Голова ЕК</u>	_____	_____
дата		підпис	прізвище,
ім'я			

<u>Секретар ДК</u>	_____	_____
	підпис	прізвище, ім'я

ЗМІСТ

ВСТУП	5
Розділ 1. СКРИПКОВІ АНСАМБЛІ	
У КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОМУ СЬОГОДЕННІ УКРАЇНИ	8
1.1. Дослідження феномену	8
1.2. Скрипкові колективи сучасності	
у розрізі популяризації феномену	13
1.2.1. Професійні ансамблі скрипалів	16
1.2.2. Концертні колективи за участі скрипки	20
1.2.3. Ансамблі скрипалів навчальних закладів	24
Розділ 2. ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ КОЛЕКТИВНОГО	
СКРИПКОВОГО ВИКОНАВСТВА	29
2.1. Камерний ансамбль «АртеХатта»	29
2.2. Камерний дует: Мирослава Которович та Ігор Саєнко.....	37
ВИСНОВКИ	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	44

АНОТАЦІЯ

Г. Горностай «Діяльність скрипкових ансамблів першої чверті ХХІ століття у авангарді української музичної культури».

У магістерській праці розкривається діяльність скрипкових колективів України різних рівнів навчання. Проведено певну класифікацію на: професійні ансамблі скрипалів; концертні колективи за участі скрипки; ансамблі скрипалів навчальних закладів .

Як взірць сучасного скрипкового виконавства, запропоновано аналіз творчої діяльності Творчої майстерні Мирослави Которович «АртеХатта» та камерного дуету: Мирослава Которович та Ігор Сасенко. Саме ці два колективи, на нашу думку активно популяризують українську культуру у світі та волонтерять для ЗСУ.

ANNOTATION

G. Gornostay «The activities of violin ensembles of the first quarter of the 21st century at the forefront of Ukrainian musical culture».

The master's thesis reveals the activities of violin ensembles of Ukraine of different levels of education. A certain classification has been made into: professional ensembles of violinists; concert ensembles with the participation of the violin; ensembles of violinists of educational institutions.

As a model of modern violin performance, an analysis of the creative collaboration of Myroslava Kotorovych Creative Workshop «ArteHatta» and the chamber duet: Myroslava Kotorovych and Ihor Sayenko is proposed. It is these two groups, in our opinion, that actively promote Ukrainian culture in the world and volunteer for the Armed Forces of Ukraine.

ВСТУП

Актуальність дослідження. На початку нового тисячоліття постала нагальна потреба уніфікації творчих скрипкових колективів різних навчальних закладів. Семе камерно-інструментальне музикування стало частиною дослідницького феномену, сприяло активізації даного мистецтва від початкової ланки до професійних концертних колективів.

У такому контексті вирізняється поєднання скрипки з іншими інструментами, зокрема баяном. Даний симбіоз камернізації народжений новими стильовими і жанровими модифікаціями, сприяє мобільності колективу та його багатогранності у виконавській сфері. На сьогодні, недостатньо наукового осмислення та значення скрипкових колективів у кожному регіоні України. Саме вони, своєрідні філармонійні центри у своїх містечках та селах, сприяють заохоченню дітей до спільного музикування і тим самим популяризують мистецтво гри та репертуарні цінності українського та світового надбання. Такі компоненти стали домінуючими у виборі теми магістерської роботи **«Діяльність скрипкових ансамблів першої чверті ХХІ століття у авангарді української музичної культури»**.

Об'єкт дослідження – скрипкове колективне музикування України у реаліях сучасності.

Предмет дослідження – діяльність скрипкових ансамблів України першої чверті ХХІ століття.

Мета дослідження – розкрити діяльність ансамблів скрипалів України 2000-2025 рр.

Завдання дослідження:

- *проаналізувати* джерелознавчий феномен в українському музикознавстві;
- *розкрити* сутність та значення скрипкових ансамблів України першої чверті ХХІ століття;

- провести *класифікацію* скрипкових ансамблів;
- *унаочнити* діяльність скрипкових ансамблів на сучасному етапі.

Методи дослідження: щодо опрацювання наукової та нотної літератури використано *аналітичний метод*; у гроні вивчення пріоритетних засад творчої діяльності скрипкових колективів – *теоретичний*; у співвідношенні колективного музикування скрипалів до концертно-творчої діяльності – *компаративний*.

Наукова новизна полягає в тому, що:

- *опрацьовано* діяльність скрипкових ансамблів ХХІ століття у розрізі уніфікації, класифікації та популяризації феномену;
- *визначено* особливості функціонування ансамблів скрипалів від початкової мистецької освіти до професійних колективів, їх внесок у соціокультурний простір українського мистецтва.

Практичне значення дослідження визначається в тому, що зібрані матеріали можуть використовуватись з курсів «Методика викладання спеціальних дисциплін: скрипка», «Історія інструментального мистецтва: скрипка», «Спеціальний інструмент: скрипка» а також стати підґрунтям для подальших поглиблених досліджень різних аспектів даної теми.

Джерельною основою дослідження стали:

- фундаментальні праці Ю. Волощука [13], А. Кравченко [33; 34], А. Микитки [40], В. Федоришина [54];
- публікації К. Дриги [15], З. Жмуркевич [24], В. Калабської [28], Е. Оліфер [47], І. Польської [49], С. Романенка [51], Т. Фішер [57];
- дисертаційні дослідження Н. Дикої [15], А. Кравченко [35], В. Федоришина [56], К. Чайковської [58], Н. Чистякової [59];
- інтернет-видання [1-12; 42-46; 63-68].

Апробація дослідження відбулась шляхом оприлюднення головних положень на *Всеукраїнській «Глобальні виміри музично-виконавського мистецтва: діалог епох, культур і стилів»* (НМАУ ім. П. Чайковського, 1–

17 листопада 2024) та міжнародній «Музичне мистецтво XXI століття: історія, теорія, практика» (ДДПУ ім. І. Франка, 1 травня 2025) науково-практичних конференціях, на щорічній звітній науковій конференції студентів факультету початкової освіти та мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (1 квітня 2025 року) та на засіданні кафедри музично-теоретичних дисциплін та інструментальної підготовки (2 грудня 2025 року, протокол № 15).

За підсумками магістерської роботи надруковано публікацію:

1. **Горностай Г.** Українські скрипкові ансамблі сьогодення: до питання класифікації. *Музичне мистецтво XXI століття: історія, теорія, практика: зб. матер. та тез X міжнар. наук.-практ. конф. (ДДПУ ім. І. Франка, 1 травня 2025)* / [Ред.-упоряд. А. Душний]. Дрогобич: Посвіт, 2025. С. 69–71.

Структура магістерської роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, підрозділів, висновків, списку використаної літератури (70 позицій). Всього 50 сторінок

Розділ 1.

СКРИПКОВІ АНСАМБЛІ У КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОМУ СЬОГОДЕННІ УКРАЇНИ

1.1. Дослідження феномену

У новому тисячолітті поступово активізувався дослідницький рух щодо виявлення та наукового обґрунтування діяльності певних скрипкових колективів. Така діяльність дослідницької складової сягає не великого грона напрацювань.

Нашу увагу привертає дисертаційне дослідження Н. Дикої «Камерно-інструментальний ансамбль в Україні: творчість і виконавство» [15]. Дослідниця звертається до наукового обґрунтування та уніфікації значення камерно-інструментального ансамблю як важливого чинника українського виконавства. Проводячи лінію започаткування та розвитку такого виду діяльності, опирається на однорідні та мішані склади, здійснює акцент на творчість (особливо українських композиторів) та його значення у популяризації феномену.

Низка досліджень Н. Дикої, розривають віхи ансамблевого мистецтва скрипалів. Зокрема, регіональний пласт діяльності скрипкових ансамблів Східноукраїнських виконавських колективів у Дніпропетровську, Полтаві та Харкові. Вона зазначає, що «важливу роль у поширенні традицій скрипкового ансамблю в сучасному культурному середовищі відіграють молодіжні та юнацькі колективи, які функціонують при спеціальних мистецьких та інших вищих, середніх і початкових навчальних закладах а також концертують поза їх межами» [17].

К. Дрига розглядає ансамбль скрипалів як певний жанровий різновид виконавської культури [18], обґрунтовує засади та пріоритети професійного колективного музикування [20], звертається до естетики ансамблево-виконавської творчості [22].

Регіональну палітру колективного музикування за участі скрипки на прикладі творчих колективів Умані висвітлюють В. Калабська та Р. Шевчук [28]. Дослідники структурували колективи однорідного та змішаного типу, а також зробили акцент на колективах за участі скрипки як популяризаторів культурно-мистецького надбання краю.

Фундаментальні дослідження камерно-інструментального мистецтва Одеси на зламі століть належить А. Кравченко. Монографічні опуси «Культурологічні виміри камерно-інструментального мистецтва Одеси (кінець XX – початок XXI століть)» (2015) [34] та «Камерно-інструментальне мистецтво України кінця XX –початку XXI століть (семіологічний аналіз)» (2020) [35], спрямовані на пізнання та висвітлення діяльності Південної Пальміри України.

А. Кравченко у світлі теоретично-методологічної основи дослідницького феномену розкриває грані регіоналістики у контексті українського культурного надбання. Науковиця дає визначення внеску певного регіону (мова про Одесу) та його структурно-розвиваючої складової у культурно-мистецькому просторі України кінця XX – початку XXI століття.

Камерно-інструментальне мистецтво розглядається як багатозначна система навчання та виховання, а відтак – професійна діяльність у регіоні. Окремо розкривається парадигма одеської композиторської школи та жанровість камерно-інструментальної музики одеських композиторів. А. Кравченко наводить чіткі факти одеської виконавсько-педагогічної школи, її художньо-естетичні засади та популяризацію камерно-інструментального мистецтва крізь призму конкурсно-фестивального руху [34].

Наступні наукові догми А. Кравченко фокусуються навколо дослідження камерно-інструментальної музики України. Науковиця апелює до національних традицій музикування, методологічних аспектів, жанрових метаморфоз на зламі століть, орнаологічного синтезу, між

жанровістю, полістилістичною музикою українських композиторів, виміром жанрово-стильових форм, концертно-фестивальною комунікацією, аспектом постмодерної естетики, режисерської інтерпретації ансамблевої музики, тощо [35].

Довідникове видання про струнно-смічкові ансамблі України, їхнє мистецьке та культурне значення для певного регіону описує А. Микитка [40]. Палітра колективів різного рівня підготовки за визначенням науковця ідентифіковано як неоціненний внесок у скарбницю національної культури.

І. Польською досліджується камерний ансамбль у загальній системі музично-виконавських жанрів [49]. Місце мають семантичні визначення та жанрове варіювання в контексті різновекторності та практичної доцільності.

Специфіку роботи з ансамблем скрипалів розглядає С. Романенко [51], а історичне значення першого струнного квартету Східної Галичини подає Т. Фішер [57].

Активізацію творчого процесу у класі скрипки засобами колективного музикування доносить Е. Олефір [47]. Він постає розробником авторських практичних рекомендацій по роботі з ансамблем скрипадів у закладах початкової мистецької освіти, в основі яких професійний підхід та компетенція першочергово самого викладача. Автор пише: «у повсякденній роботі потрібно пам'ятати про головні принципи: постійне поєднання індивідуальний і колективних занять; взаємозв'язок сольного і колективного виконавства; збереження та розвиток індивідуальних особливостей кожного учня» [47, 155].

К. Чайковська у дисертаційному дослідженні «Ансамбль скрипалів в жанровій системі музично-виконавського мистецтва» [58] розкриває симантичну основу ансамблевого музикування. Оригінальність трактування ансамблю скрипалів як «виконавський різновид колективної гри, детермінований соціально-культурними чинниками, специфіку якого

складають: концертно-репрезентативний стиль музикування, комунікація в умовах моно тембрової групи інструментів, варіативний кількісний склад, сольо-унісонний виклад мелодії» [58, 8].

У дисертаційному дослідженні Н. Чистякової «Ансамблі за участі скрипки в Україні 1990-х – 2010-х років: генезис, стилістика, форми репрезентацій» [59], розкривається діяльність колективів у різних регіонах України. Науковиця робить акцент на саме регіональному значенні та специфіці функціонування ансамблю «аматорського струнно-смичкового музикування на прикладі діяльності колективів, які репрезентують музично-культурні центри нашої держави Харків, Дніпро, Львів у дослідженні піднімаються вперше» [59, 12].

У нашому контексті, важливого значення набуває сам процес підготовки майбутнього викладача до роботи з камерними скрипковими колективами. Формування його фахової траєкторії, обізнаність у специфіці та конструктивному діалозі як учасника колективу та наставника. Методична складова такого процесу стала опорним механізмом авторської методики В. Федоришина. Його посібник «Методичне забезпечення процесу формування виконавської майстерності вчителів музики» [54], становить вагомую частину власного педагогічного досвіду. Адже, будучи багаторічним керівником камерного оркестру факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, професор чітко формує методичні поради та обґрунтовує їх значення для практичної самореалізації.

Формування виконавської майстерності у студентів (майбутніх керівників камерними ансамблями скрипалів), яке відбувається у процесі педагогічної взаємодії, пов'язане з формуванням наступних аспектів: творче натхнення та перевтілення; готовність до концертних виступів; сценічне переживання та хвилювання; уміння мобілізувати внутрішній слух; зрозуміти, втілити та передати музично-образну концепцію музичного

твору слухачам; активізувати емоційну сферу в процесі виконання камерно-оркестрових творів, тощо [55, 275].

Пріоритети формування майбутнього керівника камерного колективу у процесі фахової та колективної підготовки висвітлює дисертаційне дослідження В. Федоришина «Формування виконавської майстерності студентів музично-педагогічних факультетів у процесі колективного музикування» [56]. Автор звертається до власної методики навчання та виховання в колективі. За основу взято творчо-виконавський тренінг, шліфування сценічної витримки та виконавської адекватності у будь-якій ситуації.

Таким чином, науковий апарат має певне висвітлення формування виконавської майстерності у класі ансамблевого музикування, історичну основу різножанрового дослідницького багажу. Певна регіоналістика знайшла свої наукове обґрунтування із висвітлення та співставлення діяльності скрипкових колективів. Відтак, дослідницька діяльність у даному напрямку тільки починається. Основний багаж інформації екстраполюється із мережі інтернет, сторінок творчих колективів у соціальних мереж, тощо.

1.2. Скрипкові колективи сучасності у розрізі популяризації феномену

Нова епоха ставить нові виклики перед суспільством, формуючи нові пріоритети та орієнтири. Ці явища яскраво помічаємо у культурі та мистецтві. Нашу увагу привертає камерне музикування. Саме крізь призму різних епох та століть скрипкова музика постає відблиском контрасту, традицій та нових течій у сучасному мистецтві. Особливо це помічаємо у скрипкових ансамблях. Тут і амплітуда музичного натхнення, і збереження та трансформація музичної мови, мистецькі експерименти і звичайно популяризація феномену в реаліях непростого сьогодення.

Скрипкові ансамблі сучасності, стали предметом дослідження низки науковців Ю. Волощука, К. Дикої, А. Микитки, К. Чайковської, М. Василевич, В. Калабською, А. Шевчук та ін. Основну інформацію про діяльність сучасного скрипкового колективного музикування України ми черпаємо з інтернет-видань, сторінок у соціальних мережах, сайтів навчальних інституцій та концертних організацій, буклетів конкурсів та фестивалів, довідників тощо.

Регіональні виконавські особливості ансамблевого музикування скрипалів лежать в основі дослідження К. Дриги [17]. Вона робить акцент на східноукраїнському регіоні, зокрема обирає для себе Харків, Полтаву, Дніпропетровськ. У такому регіональному аспекті, вона вибіркового наводить приклади колективів та їх внесок у розвиток та популяризацію культури в регіоні, внесок у національну мистецьку сферу. Це ансамблі «Віоліно» (Дніпропетровськ), «Академ» (Полтава), «Vivat Akademia» та «Натхнення», «Експромт», «Чарівність», «Консонанс» (Харків).

За визначенням К. Дриги, ансамбль скрипалів постає специфічним «віддзеркаленням художньо стильових та комунікативно-психологічних тенденцій Стає найважливішим засобом художньо-естетичного та емоційно-психологічного й інтелектуального розвитку музикантів-професоналів у контексті виконавсько-педагогічної практики» [17].

Значення колективного музикування для вдосконалення педагогічної майстерності скрипаля-виконавця стає першоосновою у дослідженні В. Калабської та А. Шевчук [28]. Вони розкривають потенціал скрипаля на прикладі творчих колективів Умані. Описується колективне музикування за участі скрипки (ансамблі та оркестри народних інструментів), окремим пунктом подається ансамбль скрипалів та камерний оркестр, симфонічний оркестр, естрадно-симфонічний оркестр, фольклорні ансамблі «Ятрань» та «Журавка», ансамбль «Музичні візерунки». У цьому контексті, чітко простежується лінія участі скрипки у певних колективах та популяризація мистецької складової колективу у регіоні.

У сфері нашого дослідження важливого значення мають праці Н. Чистякової. Науковиця у розрізі дисертаційного дослідження звертається до «Ансамблів за участі скрипки в Україні 1990-х – 2010-х років: генезис, стилістика, форми репрезентацій» [59]. Уніфікація колективного скрипкового мистецтва та його значення у популяризації феномену є вкрай необхідним явищем. Дослідниця робить акцент і на аматорських струнно-смичкових колективах, зокрема Харкова, адже їхня роль є також знаковою і заслуговує наукової підтримки у популяризації діяльності [59].

Нами окреслено пріоритетні напрямки популяризації ансамблевого скрипкового мистецтва крізь призму їх професійної приналежності. За основу взято популяризацію виконавства на різних рівнях через участь у концертній діяльності, мистецьких проектах, конкурсно-фестивальний рух, міжнародну мистецьку діяльність, волонтерство, тощо.

Таким чином, класифікація колективів наступна:

- ✓ **Професійні ансамблі скрипалів:** Академічний камерний оркестр «Віртуози Львова» (НФ ім. М. Скорика, м. Львів), Національний ансамбль солістів «Київська камерата» (НСКУ, м. Київ), Камерний ансамбль «Київ» (НБМ, м. Київ), Камерний оркестр (ОФ ім. Д. Ойстраха, м. Одеса), камерний ансамбль «АртеХатта»

(авторський проект М. Которович, м. Київ), камерний оркестр «Continuo» (ОФ, м. Тернопіль), Академічний камерний оркестр «Кантабіле» (Волинська ОФ, м. Луцьк) та ін.;

- ✓ **Концертні колективи за участі скрипки:** «FueGo Orchestra» (м. Львів); «Kyiv Tango Orchestra» (м. Київ); інструментальне тріо «Гармонія» (Дрогобич); Ансамбль «Senza Sforzando» (м. Одеса) та ін.;
- ✓ **Ансамблі скрипалів закладів вищої освіти:** Львівський камерний оркестр «Академія» (НМА ім. М. Лисенка, м. Львів), Ансамбль скрипалів «Експромт» (Інститут культури, м. Рівне), Ансамбль «Овація» (Палац культури студентів НУ ім. О. Гончара, м. Дніпро), Камерний оркестр Факультету мистецтв ім. А. Авдієвського (УДУ ім. М. Драгоманова, м. Київ), ансамбль скрипалів «Vivat, Academia» та камерний оркестр «Academus» (ХМАК, м. Харків), студентський камерний оркестр (НМАУ ім. П. Чайковського, м. Київ) та ін.;
- ✓ **Ансамблі скрипалів фахової передвищої освіти:** Камерний оркестр «Simfonietta» (МФК ім. В. Барвінського, м. Дрогобич), ансамблі скрипалів ЗФПО України;
- ✓ **Ансамблі скрипалів закладів початкової мистецької освіти:** «Рондо» (ХШ, м. Ніжин), «Енергія творчості» (МЛ «Зміна», м. Київ), «Vivat, music» (ДМШ № 6 ім. В. Скуратовського, м. Дніпро), «Струни душі» (МШМ № 1, м. Кривий Ріг), «Класика» (ДМШ № 1 ім. П. Майбороди), «Гармонія» (ДМШ № 27, м. Київ), «Веселі скрипки» (МШ № 8, м. Львів), «Бравіссімо» (ДМШ № 1, м. Запоріжжя), «Елегія» (ДМШ № 12 ім. К. Шульженко), «Віолінка» (МШ № 2, м. Луцьк), «Експромт» (МШ № 1, ім. В. Барвінського, м. Тернопіль), «SicVentus» (ДМШ, м. Тлумак), «Віолінки» (ДМШ № 2 ім. Р. Сороки, м. Дрогобич) та ін.;
- ✓ **Народні / Зразкові / Муніципальні колективи скрипалів:** Народний аматорський ансамбль скрипалів «Арієтта» (Міський палац мистецтв, м. Рівне); Зразковий ансамбль скрипалів «Фантазія»

(МШМ «Мала академія мистецтв» ім. Р. Кириченко, м. Полтава), Зразковий дитячий ансамбль скрипалів «Елегія» (ДМШ № 2, м. Хмельницький), Муніципальний Галицький камерний оркестр (м. Тернопіль), Народний ансамбль скрипалів «Чарівні мелодії» (НД ім. І. Франка, м. Дрогобич) та ін.

Проаналізуємо деякі з них.

1.2.1. Професійні ансамблі скрипалів

Серед когорти колективів, вирізняється **академічний камерний оркестр «Віртуози Львова»**, створений колектив у 1994 р. народним артистом України Сергієм Бурком. Концертмейстером оркестру є заслужений артист України Володимир Дуда, а музичним консультантом – народний артист України Юрій Луців.

«Віртуози Львова», це колектив який наділений великим можливостями щодо виконавства та інтерпретації, манери та манерності гри, витонченим смаком та особливістю передавання художньої концепції музичного твору. Оригінальністю оркестру постає мистецтво формування концертного репертуару та укладання концертних програм загалом. Вони в активному пошуку нового на тлі сталих традицій. Вивчаючи новий репертуар, колектив проникається виконавською школою композитора, його стильовими та жанровими особливостями, мистецтвом інтерпретації та виконавським змістом і наповненістю твору. Як зазначено на сайті колективу: «... у пошуку оригінальних концепцій ... одного вечора представляють музику Львова, іншого – знайомлять з новинками тієї чи іншої європейської школи ...» [1].

Внесок колективу в українську культуру є напрочуд знаковим. Оркестр ініціював проведення цілої когорти мистецьких проєктів. Серед таких, вирізняються: «Таланти III тисячоліття»; «Музичні династії України»; «Нова музика в Україні» та ін. Оркестр має дотичність до організації та проведення спільного з Польщею фестивалю «Музика в

старому Львові». Його особливість – паралельне проведення концертів у Львові та Кракові, де виконавці мають можливість взяти участь у концертних виступах в Україні та Польщі.

«Віртуози Львова» активно працюють над фондовими записами. Також реалізують концертні програми через запис CD-дисків. Серед таких: «Антологія української музики» з трендовою музикою «Скрипаль на даху»; «Музика для всіх (I, II, III)»; «Музика Львова». Оркестр записав спільні програми з бандуристкою Ольгою Герасименко (США), диригентом із Італії Сергієм Дяченком та скрипалькою Марією Дяченко. Варто назвати Цикл «Пори року» А. Вівальді, які оркестр записав із швейцарським скрипалем Лівіу Прунару [1].

Співпраця оркестру з відомими постатями є багатогранною та систематичною. У газеті «Високий Замок», відомий литовський диригент С. Сондецкіс зазначає: «З таким оркестром не соромно виступати і в Парижі, і в Лондоні, і в Берліні. Впевнений, що всюди він отримає чудові відгуки, розуміння і послужить визнанню високої музичної культури України ...» [1]. Власне, під батуту Сондецкіса, оркестр виконав Симфонію № 10 Ф. Мендельсона та «Серенаду-ноктюрн» В. Моцарта [37].

Репертуарна палітра оркестру вельми велика. Але, хочеться виокремити саме музику Мирослава Скорика. Її оригінальне трактування та прочитання колективом постає у ряд найвищої майстерності та виконавської інтерпретації. Розкриваючи задум автора, колектив модулює його в контексті стильових рефлексій і тим самим вводить в кураж слухачку аудиторію. Серед творів – «Три фантазії для лютні з Львівської табулятури XVI століття», Псалом № 50, Партита № 6, Прелюдія, Пасакалія, Арія, Рондо, «Три українських весільних пісні» для голосу та оркестру, «Гуцульський триптих», Диптих [37].

Зі спогадів керівника оркестру С. Бурка: «визначальною подією став трансатлантичний гасильний тур Колумбією, Еквадром, Коста-Рікою після чого, гастролі продовжились туром Центральною Америкою ...» [37].

«Віртулзи Львова» направу візитівка не тільки Львова але і України. У далекому 1996 році відбулася грандіозна подія яка вплинула на подальшу долю кожного учасника. Оркестр запрошують виступити у Ватикані (Італія) на концерті Святійшого Іоана Павла II. І тут, історичний момент – один твір, на прохання представника Папи вони виконували двічі, і це була «Мелодія» М. Скорика, що стало справжнім піднесенням та неповторним відчуттям «за яке я тримаюсь у тяжкі періоди», зазначає С. Бурко [37].

Ще одна особливість оркестру стиль – інтелігентний та вишуканий. Саме йому притаманний аристократизм і у манері підбору програми, і у складанні репертуару загалом. Ідея оркестру, щодо формування репертуару є наступною – репертуар повинен бути завжди тематичний і розрахований не тільки на елітарну аудиторію, але через мистецтво високого професіоналізму сприяти залученню до слухання музики та відвідування концертів всіх без винятку бажаючих людей.

Наступний професійний колектив – **Національний ансамбль солістів «Київська камерата»**. Оркестр, де кожен музикант по факту соліст-віртуоз, лауреат конкурсів. Місія оркестру – популяризація української музики у всіх її жанрах, стилях і напрямках. А сам репертуар, є багатогранний і у постійному пошуку новизни. Колектив створений у 1977 році Валерієм Матюхіним при спільці композитрів України, сьогодні ансамблем керує – народна артистка України Богдана Півненко [29].

З «Київською камератою» свого часу працював М. Скорик, І. Карабиць, В. Сильвестров, Л. Колодуб, В. Зубицький, Леся Дичко, Г. Гаврилець, З. Алмаші, Ю. Гомельська, К. Цепколенко та ін. [27].

Одна із ключовий рис колективу щодо репертуару – допомога молодим авторам у професійному композиторському старті. Саме репертуар постає формотворенням професіоналізму «Київської камерати», його мобільності як колективу який має здатність працювати у різних формах

(дует, тріо, квартет, квінтет, тощо). Музика ансамблю будується на творах українських композитрів (М. Беризовський, Д. Бортнянський, А. Штогаренко, Б. Лятошинський, Ю. Мейтус, Д. Задор, І. Мартон, Г. Ляшенко, В. Бібік, Є. Станкович, В. Камінський, Ю. Ланюк, В. Рунчак, В. Польова, І. Тараненко, В. Теличко, А. Загайкевич та ін.). Водночас, до репертуару входять твори Й. С. Баха, А. Вівальді, Й. Гайдна, А. Моцарта та палітра музики митців XIX – XXI століття (Ф. Шуберт, Р. Вагнер, Е. Гріг, М. Равель та ін.) [29].

«Київська камерата» активно бере участь у фестивалях національного та міжнародного рівня. Серед таких: у Києві – «Літні музичні промені», «Київ Музик Фест», «Музичні прем'єри сезону», «Квінто-фест»; у Львові – «Контрасти», «Віртуози Львова». «Київська камерата» активний учасник інших мистецьких форумів – Фестивалю музики Левка Колодуба (2019), проекту з циклу «Перлини бароко», конкурсу-фестивалю мистецтв «Станкович Фест» в Ужгороді та Всеукраїнській музичній олімпіаді «Голос країни» у Києві [29].

Гастрольна палітра колективу тожє вражає. Концерти та концертні тури ширяться Україною, Європою, Китаєм, США. Вагомим підтвердженням високого професіоналізму стає концерт з творів українських композиторів у американському Корнелі-хол 28 квітня 2024 р.

Колектив із провесійним підходом та реалізацією найвищого професійного потенціалу здійснив низку фондових записів. А це – оркестрові твори Є. Станковича, камерно-вокальні та камерно-інструментальні опуси Ю. Гомельської, камерні кантати О. Яковчука, вокально-оркестрові твори О. Ківи, оркестрові цикли М. Скорика, В. Зубицького, С. Зажитька, О. Козаренка, В. Шумейка та ін. [39].

«Київська камерата» заисала низку CD-дисків із творів сучасних українських композиторів В. Зубицького, О. Левковича, Є. Станковича, В. Сильвестрова, О. Ківи, І. Щербакова та ін. [39].

За активну та стійку національну позицію та популяризацію творчості українських композиторів, колектив здобув премію імені Миколи Лисенка (1997) [39].

Камерний оркестр Одеської філармонії було організовано у 1995 році. Сьогодні – очільником колективу виступає заслужений артист України Ігор Шаврук. З колективом систематично виступають знаміти диригенти А. Власенко та В. Рунчак (Київ), Б. Вульф та Б. Блох (Німеччина). Репертуарну основу становлять твори Й. Баха, В. Моцарта, Ф. Мендельсона, М. Скорика, В. Сильвестрова. Пріоритетом постає виконання музики одеських композиторів А. Красотова, А. Томльонової, А. Ровенка, Г. Успенського. Колектив активний учасник міжнародного одеського фестивалю «Два дні і дві ночі». Успішно гастролює Німеччиною, Польщею, Молдовою та містами України.

1.2.2. Концертні колективи за участі скрипки

Серед когорти концертних колективів, помітно вирізняється **інструментальний кuartет «FueGo Orchestra»**. Колектив об'єднав чотирьох професійних музикантів-виконавців: Назарія Пилатюка (скрипка), Сергія Кудрицького (бандонеон), Юрія Салуху (рояль), Дмитра Третьяка (контрабас). Колектив заснований у 2021 році. Його основна місія – зміна уяви про танго як стиль. І, власне кuartет виконую танго в оригінальному складі [63].

Концерти кuartету поєднують музику, поезію і танець. Адже, виконання музики Астора П'яццолли покладено в основу низки концертних програм. Музиканти експериментують із стильними засадами та інтерпретаційними елементами. Так, концерта програма під назвою «The Sound of Tango» це сплав аргентинського танго та ритмічних конфігурацій сучасної музики й поєднання із культовими хітами ХХ століття. Так, музика П'яццолли, зливається із енергією Nirvana, Eagles,

Deer Purple та Майкла Джексона, тим самим симбіоз отриманого результату постає новою звуковою барвою [66].

У царині творів квартету, вирізняються наступні: «Verano porteno», «Oblivion», «Libertango», «Adios Nonino», «Machelangelo 70» А. П'яццолли; «La Comparsita» Ж. Родрігеса; «Milonga sentimental» С. Піана; «Pur una Cabeza» Г. Гарделя та ін. На шпальках інтернет-видать ми читаємо: «...кожен виступ стає витвором мистецтва, де скрипка Н. Пилатка, банденеон С. Кудрицького, рояль П. Довганя та контрабас Д. Третяка переплітаються, створюючи звукову палітру, яка змушує серце битися частіше» [53].

Ще один колектив, ім'я якого відоме у світі, адже він певною мірою являється амбасадором України – **квартет «Kyiv Tango Orchestra»**. В основі колективу четверо професійних музикантів: Тетяна Павлічук-Тишкевич (рояль), Ігор Саєнко (банденеон), Тарас Видиш (скрипка), Назарій Стець (контрабас). Створений колектив у далекому 2011 році, як професійна елегантна концертна одиниця, якій притаманна манери виконання української пісні у стилі танго, світових хітів і просто елітарної музики [64].

Панорама гастролей квартету просто вражає! Попри волонтерські концерти сьогодення в Україні, «Kyiv Tango Orchestra» збирає повні зали у Польщі, Італії, Литві, Великій Британії, Швейцарії, Німеччині, Китаї, Лівані. За кордонний слухач активно долучається до збору коштів на підтримку ЗСУ! Це першочергова позиція квартету! Кошти передаються фонду «Music Unites», який створений у 2022 р. На сьогодні, за кошти музикантів вдалося реалізувати амуніцію для військових, обладнання, аптечки та чотири автівки. Для шпиталів було здійснено закупівлю медикаментів та необхідної апаратури. Також, було оплачено дві дороговартісні операції [26].

Один із найпрестижніших елітарних концертів квартету – відкриття 75 Trophée Mondial De L'accordéon у м. Монтаржі (Франція) 25 листопада 2025 року. Там квартет мав шалений успіх, аншлах і море незабутніх емоцій. Адже, на концерт прийшли музиканти зі всього світу, які з'їхалися в той час на міжнародний акордеонний конкурс.

У травні 2025 року Kyiv Tango Orchestra реалізував цікавий та натхненний проект із Академічним симфонічним оркестром (камерний склад) Львівської національної філармонії імені Мирослава Скорика. Звучала музика від А. П'яццолли до української пісні, бо «це не просто мандрівка в жанрі, а танець культур, інтонацій і сердець» [12].

Музика А. П'яццолли («Oblivion», «Adiós Nonino», «Ausencias»), А. Вільольдо («El choclo»), С. Піана («Milonga Sentimental»), Б. Решетнікова («Tango con brío»), українські народні пісні в аранжуванні І. Небесного («Ой чий то кінь стоїть», «Летів пташок», «Ой верше мій, верше», «Ой на горі два дубки», «Ти ж мене підманула», «Гуцулка Ксеня», «Марічка», і це далеко не весь перелік концертного репертуару колективу.

17 вересня 2025 р., «Kyiv Tango Orchestra» презентує свій альбом, під назвою «Timeless» («Позачасовий»). Презентція відбулась у Національній філармонії України. Альбом увібрав народні пісні, «Летів пташок понад воду», «Ой чий то кінь стоїть», «Ой верше мій верше», а також «Tango con brío» Б. Решетілова, «Гуцулку Ксеню» Я. Барнича, «Щедрик» М. Леонтовича, «Ой на горі два дубки» В. Коношенка. До іншого блоку входять «Tango pour Claude» Р. Гальяно; «Allegro Tangabile», «Fuga у Misterio», «Ausencia», «Escualo», «Libertango» А. П'яццолли; Танго-вальс «Androgin» М. Лебланч; «Balkango» з репертуару квартету «Beltango» [26].

Інструментальне тріо «ГАРМОНІЯ» з Дрогобича – створене у 1997 р. Початковий склад сформували сестри Ольга (скрипка) і Оксана (ф-но) Кіселичник та Оксана (скрипка) і Сергій (баян) Максимови – квартет, що було пов'язано з концертною програмою, яка складалася із двох

відділів: класична музика – у супроводі Оксани Кіселичник, фольклор – Сергія Максимова. У такому складі «Гармонія» записує магнітоальбом на студії А. Іванюка (м. Трускавець, 1998).

З 2000 р. «Гармонія» виступає у новому складі: Іриной Турканик (скрипка I), Оксана Максимова (скрипка II) та Сергій Максимов (баян) – художній керівник, автор перекладень та аранжуваць для ансамблю.

Тріо – Лауреат Всеукраїнського конкурсу ім. А. Онуфрієнка (Дрогобич, 2007, 1 премія), міжнародного конкурсу «Вічний рух» (Дрогобич, 2009, 3 премія) [23].

«Гармонія» веде активно концертну діяльність, бере участь у презентації гобелену «Голгофа» М. Біласа (Трускавець, 1997) [52]. В рамках мистецьких подій, постає учасником концертів в рамках Всеукраїнських конкурсів виконавців ім. А. Онуфрієнка (Дрогобич, 23 березня 2009) та «Візерунки Прикарпаття» (Дрогобич, 20 березня 2010).

Тріо гастролює Україною, Польщею, Словаччиною, Угорщиною, Австрією, Німеччиною, Італією. У творчій співпраці із «Оркестром української музики» (кер. М. Пуцентелла) та ансамблем народної музики «Барви Карпат» (кер. С. Максимов) здійснили 9 концертних турне містами Італії [62].

Налагоджена співпраця з солістами-вокалістами В. Білас, Г. Нечай, О. Кобринович, Л. Хороб, заслуженим артистом України Н. Петренко та ін.

У репертуарі колективу, панорама різнопланового репертуару: Й. С. Бах (Концерт d-moll, I, II, III ч.); Й. С. Бах – А. Вівальді (Концерт d-moll, I-IV ч.); Х. Бах («Скарга»); А. Вівальді (Концерт B-dur, I, II, III ч.); Г. Ф. Гендель (Тріо-сонати e-moll № 3, G-dur № IV, Пасакалія); Дж. Качині («Аве Марія»); В. А. Моцарт («Маленька нічна серенада»); Ф. Шуберт (Серенада); Г. Венявський («Легенда»); М. Скорик («Мелодія», «Народний танець»); А. Кос-Анатольський («Ой, ти дівчино, з горіха зерня»); обр. С. Максимова («Новорічний сюрприз», «Ave Maria»); А. П'яццолла («Смерть

янгола», «Забуття», «Лібертанго»); В. Самохвалов («Українська мозаїка»); І. Соневицький («Під твою милість»); Дж. Уайт («La bella cubana»); З. Фібіх («Поема»); І. Фролов («Дивертисмент», «Жарт», «Регтайм»); О. Хейне (Вальс) [23, 46].

Колектив відзначений численними грамотами, дипломами та подяками міського та обласного управління культури за активну концертну діяльність та популяризацію української культури у світі.

1.2.3. Ансамблі скрипалів навчальних закладів

Ансамбль «Овація» Палацу культури студентів Дніпровського національного університету ім. О. Гончара заснований у 2001 р. керівником Вл. Лисаном. Завдання колективу полягає у популяризації класичного репертуару поміж студентства. Серед досягнень ансамблю – перемога на міському міжвузівському фестивалі «Студентська весна 2019» та лауреатство на Всеукраїнському фестивалі-конкурсі вертепів та гуртів колядників «Різдвяне диво» (2020) [2].

Ансамбль скрипалів Чортківського гуманітарно-педагогічного коледжу ім. О. Барвінського заснований у 1960 році. Колектив носить виключно навчальний характер. Працює над розвитком навичок колективного музикування та виховання студентів, забезпечує концертні процеси місцевого значення. Сьогодні керівник колективу є О. Фучило, яка робить акцент на репертуарі та якісному складі. Привнесла в ансамбль твори А. Вівальді, Й. С. Баха, Д. Бортнянського, М. Скорика [8].

Ансамбль скрипалів «Рондо» із Ніжинської хореографічної школи заснований у 2013 році. Керівниками колективу виступають Людмила Бобир та Тетяна Авер'янова, концертмейстер Тетна Диконенко. Колектив активно бере участь у конкурсах та фестивалях здобуваючи призові місця. Гроно перемог ансамблю заслуговує пошани. Серед них: Всеукраїнський конкурс юних скрипалів та віолончелістів ім. В. Червова (м. Шостка, 2014, 3 місце); міжнародний багатожанровий фестиваль-конкурс «Квітка на

камені» (Кам'янець-Подільський, 2015, 2 місце); Всеукраїнський фестиваль-конкурс дитячих ансамблів виконавців на струнно-смичкових інструментах «Зіграємо разом: Захід України» (Ужгород, 2016, 2 премія) та ін. «Рондо» учасник мистецьких подій Всеукраїнського рівня: святкового концерту «Чернігівщина єднає серця» у Києві в Міжнародному виставковому центрі 2017 року; презентації Ніжина в якості переможця акції «Сім чудес України: історичні міста та містечка» в рамках виставки «24 міжнародний туристичний салон України» (Київ, 2017) [6].

Ансамбль скрипалів Дніпровської ДМШ № 6 ім. В. Скуратовського заснований у 2011 році. Керівником колективу є Н. Солтис, а концертмейстером О. Лонгінова. Ансамбль – володар Гран-Прі міського фестивалю «Музична веселка» [9].

Ансамбль скрипалів «Струни душі» із Криворізької міської школи мистецтв № 1, бере свій початок у 1989 р. й формується з учнів струнної секції оркестрового відділу [7]. Власне, аж у 2023 р. колектив отримує свою назву, та утверджує активну позицію щодо навчально-виховних засад юних музикантів. У репертуарі композиції народного змісту, твори українських композиторів.

Ансамбль скрипалів «Vivat, music» Дніпровської ДМШ № 6 ім. В. Скуратовського заснований у 2002 р. керівником Наталією Солтис, концертмейстер Олена Лонгінова. Систематична мистецька затребуваність колективу привела його до виконавського результату. Ансамбль – Володар Гран-Прі Міжнародного конкурсу «GB Dance and Music Festival» у Лондоні (2011) та конкурсі ім. К. Дитерса у Виднаві (Чехія, 2008), лаурат міжнародного музичного конкурсу «Блакитна птаха» у Сімферополі (I місце) та міжнародного конкурсу «Cita di Pesaro» в Італії (I місце). Колектив отримав творче визнання через перемогу у міському конкурсі «Сузір'я музи Дніпропетровська» в номінації «Кращий дитячий музичний колектив» шкіл естетичного виховання (2011). Репертуарна палітра насправді цікава та доволі велика. Твори Вівальді, Баха, Шопена,

Диттерса, П'яццолли, Андерсена, Вільямса та ін. формують мистецький світогляд першочергово його учасників, і тим самим спряють зросту виконавської майстерності [3].

У гроні колективів, представництво яких є знаковим і масштабним у географічному значенні варто назвати: Ансамбль скрипалів Луцької МШ № 3; Полтавської ДМШ № 1 ім. П. Майбороди; Ансамбль скрипалів «Веселі скрипки» Львівської МШ № 8¹ (керівник С. Преподобна); Зразковий ансамбль скрипалів «Фантазія» Полтавської МШМ «Мала академія мистецтв ім. Р. Кириченко»² (керівник О. Кузнєцова); Ансамбль скрипалів старших класів «Бравісімо» Запорізької ДМШ № 1³ (керівник О. Окінська);

Ансамбль скрипалів «Гармонія» ДМШ № 27 м. Києва (керівник С. Горбаль), посідає вагоме місце у естетичному навчально-виховному процесі через спільне музикування. Ансамбль учасник мистецьких концертів «Дитячої філармонії» м. Києва. У 2009 р. «Гармонія» отримує безкоштовну путівку на оздоровлення у дитячий табір «Артек» (Крим). Динаміка репертару, також має значення, і вона охоплює музику Й. Баха, В. Глюка, А. Дворжака, Л. Бетховена, Ф. Шуберта, Й. Брамса та ін. [4].

Ансамбль скрипалів «Експромт» міського будинку культури м. Рівне заснований у 2014 році його керівником О. Кабацій. Склад колективу налічує 7 чоловік. В основі репертару лежить популяризація відомих творів українських композиторів та світової класики. Ансамбль, учасник творчого вечора композитора В. Камінського у 2018 р. Колектив активно концертує містом та розширяє свій репертар. Співпрацює з Муніципальним естрадним духовим оркестром, бере участь у спільних проектах. Учасник міського конкурсу «Мистецьке коло», фестивалю колядок та щедрівок «Різдвяні зірочки», мистецької атракції «Невідома

¹ <https://www.youtube.com/watch?v=aQK6279ioxI>

² <https://mam-poltava.org.ua/collective/zrazkoviy-ansambl-skripaliv-fantaziya>

³ <https://cultura.city/artists/ansambl-skripaliv-starsih-klasiv-bravissimo>

історія відомого твору» (2023). «Експромт» проводить велику волонтерську діяльність, і тим сами активно долучається до збору коштів на підтриму ЗСУ. Серед таких заходів: «Місія творчості, честі та добра»; «Разом до Перемоги», «Об'єднані для творчості, разом для ЗСУ» та ін. [5].

Народний аматорський ансамбль скрипалів «Арієтта» Міського палацу мистецтв м. Рівне заснований у 1986 р. Керівник та засновник колективу Валентина Подолянчук. Активна творча позиція колективу увінчалася мистецькими здобутками. Ансамбль – володар Гран-Прі Всеукраїнського фестивалю-конкурсу хорового співу та інструментальної музики «Галицькі самоцвіти», лауреат міжнародних фестивалів-конкурсів «Старі ноти молодих струн Європи» та «AqvaFest». За вагомі здобутки та популяризацію української культури, ансамблю присвоєно почесне звання «Народний» (2000). Для колективу, композитором А. Андрухівим написано методичну замальовку «Калина» для ансамблю скрипалів та соліста на трубі. У репертуарі, твори В. Івасюка, І. Поклада, О. Герасименко які тепло зустрічає глядацька зала [44].

Народний Камерний оркестр м. Бібрка створено на основі самодіяльного народного симфонічного оркестру, керівниками якого були: Дмитро Іванюк (диригент Львівського драматичного театру ім. М. Заньковецької), Костянтин Вагнер, Михайло Філатов, Юрій Луців, Валерій Дубінсков, Едуард Арашкевич, Юліан Балух, Михайло Беркович (диригент симфонічного оркестру Львівського ДМУ) [23].

Перше повідомлення про оркестр подала обл. газета «Львовская правда» у грудні 1950, а у вересні 1951 відбувся перший концерт, завдяки якому оркестр став учасником і, з часом, переможцем республіканського огляду колективів художньої самодіяльності у Києві.

У липні 1958 р. оркестр знявся у художньому фільмі «В літню ніч» (Київська кіностудія ім. О. Довженка). У червні 1960 присвоєно почесне звання «Самодіяльний народний симфонічний оркестр». У 1961 на базі

колективу та оперної студії поставлено оперу М. Лисенка «Наталка Полтавка», з якою гастролював містами України.

Після 1991 р., оркестр функціонує при Бібрському Народному домі. З осені 2007 р. керівником стає Світлана Карась. Під її батуттом навесні 2008 р. оркестр здобуває звання «Народний камерний оркестр». У його складі: 2 скрипки, альт, 2 контрабаси, сопілка, 2 флейти, кларнет, баян, та ін. принагідні інструменти, а також низка співаків.

У репертуарі, твори Т. Альбіні («Адажіо»), М. Лисенка («Елегія»), Дж. Гершвіна («Sumertime»), твори А. П'яццолли (соліст на баяні Ярослав Олексів), українська народна пісня «Глибока кирниця» (солістка Ірина Варварик), Є. Дога (Вальс), А. Дворжак («Мелодія») та ін. [23].

Оркестр відзначений численними грамотами і дипломами за успішну творчу діяльність і популяризацію шедеврів українського та світового музичного мистецтва.

Отже, популяризація колективного скрипкового мистецтва крізь призму реалій сьогодення постає невід'ємною частиною соціокультурного простору. Їхня культурна місія має місце як у висвітленні творчості композиторів-класиків, так і творців сучасного українського репертуару, особливій підтримці юних музикантів на основі традицій закладених корифеями, волонтерській місії на підтримку наших ЗСУ, активній участі у різноманітних творчих та мистецьких проектах, конкурсах, фестивалях, концертах, тощо.

Відтак, окреслена траєкторія ансамблевого колективного музикування є певною частиною у загальній когорті дослідження феномену яка покликана унаочнити діяльність та виокремити ключові елементи сучасного камерно-інструментального колективного музикування в Україні.

Розділ 2.

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ КОЛЕКТИВНОГО СКРИПКОВОГО ВИКОНАВСТВА

2.1. Камерний ансамбль «АртеХатта»

Творча майстерня «АртеХатта» – омріяний проект заслуженої артистки України Мирослави Которович. Створений колектив у 2013 році, з позиції виконання нової музики та з чітким пріоритетом наслідування кращих традицій виконавської школи її батька, легендарного скрипаля Богодара Которовича. Діяльністю Б. Которовича був скрипковий ансамбль «Київські соліси». Саме через те, Мирослава поринула у задум, і на основі учнів свого класу та кращих студентів кафедри скрипки Національної музичної академії України ім. П. Чайковського реалізувала свою заповітну мрію – Творчу майстерню Мирослави Которович, камерний ансамбль «АртеХатта». Колектив солістів, якому підвладна музика різних стилів та напрямків, швидко набуває популярності у Києві та Україні.

«АртеХатта» – яскравий, згуртований колектив молодих музикантів, наділений кращими взірцями європейських традицій камерного музикування та завжди відкритий до нових мистецьких пошуків. Кожний проект, над яким працює уся Творча майстерня, дарує слухачам можливість поринути у світ музики – добре знаної чи менш відомої, класики чи авангарду, однак незмінно-адаптованої крізь призму власного оригінального бачення [70].

Перший концерт колективу, відбувся вже у 2013 році на масштабному фестивалі сучасного мистецтва «ГогольFest» у Києві. З того часу, ансамбль бере свій стрімкий старт і провадить активну концертну діяльність. Музиканти опрацьовують численні програми, піднімають полотна сучасної музики, активно розширюють горизонти класичного матеріалу та витонченої виконавської майстерності. Концерти відбуваються у багатьох містах України.

«АртеХатту» запрошують на один із кращих фестивалів класичної музики України «Odessa-Classics». Концерти впроходять у творчому тандемі із засновником фестивалю Олексієм Ботвіновим [10].

Ансамбль здійснив концертні тури до Італії, Литви, Естонії та Чехії.

Вперше, колектив гордо заявив про себе 22 січня 2014 року під час подій на Майлані Незалежності та загибелі Сергія Нігояна. Саме цього дня, у практично порожньому залі Національної філармонії України розпочався концерт. Саме тоді, філармонію залишили артисти. Установа знаходиться не далеко Майдану Незалежності на вулиці Грушевського, де саме в той час український народ розпочав боротьбу за свою Незалежність Революцією Гідності⁴. Як пише Дмитро Черченко: «колектив Мирослави Которович філармонію не покинув ... більше того – розпочали концерт ... це була прем'єра "Танго смерті" ... оркестр грав у димовій завісі ...» [16].

У листопаді 2014 року у м. Ківерці (Волинська обл.), «АртеХатта» презентує свою нову концертну програму «Сінема». Програма мала національно-патріотичну основу та чітко окреслювала події того часу в Україні. Концерт репрезентовано у двох частинах:

- Сюїта «Театр» Е. Гріга в оригінальному опрацюванні для колективу заслуженого артиста України Ігоря Саєнка;
- «Кіно» у звукообразному наповненні із фіксованою видозміною за мотивами музики до кіно Н. Рота, Н. Морріконе, Р. Сакамото. О. Бакши, М. Скорика.

На сторінках інтернету того часу писали: «аудиторія шанувальників ... з теплотою сприйняли світ музики, поданої Мирославою Которович крізь призму власного оригінального театралізованого бачення» [16].

Концертна діяльність ансамблю містами України (Київ, Чергінів, Полтава, Черкаси, Рівне, Луцьк, Львів, Херсон), дала стрімкий поштовх до

⁴ https://www.youtube.com/watch?v=Zhbn6DEbN_k

утвердження найвищого рівня професійної майстерності колективу та культуно-мистецької потреби у його концертанстві.

Ансамбль розпочинає плідну співпрацю із знайомими колективами та солістами. Спільні репетиції із Ігорем Саєнкома, баяністам та виконавцем на акордіні та банденеоні надихають на нові привнесення в репертуар та мистецькі проекти. Поєднання скрипкового ансамблевого звучання з багато-тембровим баяном, якісне аранжування та скрупульозний підбір репертуару дав плідний та надзвичайно неочікуваний результат.

Проект «Tango Story», набуває великої популярності та отримує резонанс у творчому піднесенні. Тут варто віддати належне самому Ігорю як майстру-виконавцю, котрий зачаровував своєю грою на баяні (академічному та естрадному), надихав мистецтвом оригінального звучання на акордіні та дивував слухача грою на банденеоні. Не перевершений супровід ансамблем, витончене звучання та майстерне балансування музичної тканини, сольні та дуетні виступи з Мирославою Которович – дали вагомий та плідний результат [50].

Колектив дає концерти у стінах Колонного залу імені Миколи Лисенка Національної філармонії України. Так, 2015 рік, стає знаковим на таку імпрезу. Набуває особливого значення концертна програма під назвою «Музичні новели: Tango Story»⁵. Ідея та мистецьке втілення належить Мирославі Которович, а майстром аранжування програми виступив Ігор Саєнко. Влучно підкреслює такий творчий тандем О. Кізлова: «разом вони придумали програму, повністю складену з модифікацій ... жанру танго ... разом виконали роль лідерів-солістів, чудово впоравшись з наміченою задачею» [30].

Так, в одному відділенні перманентно переплітаються три новели⁶ і супроводжується певним театральним перфоменсом. Перша – контрастно вплітається у п'ять танго Астора П'яццолли. Театралізація події має

⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=dSC2FVjrYEG>

⁶ https://www.youtube.com/watch?v=Zhbn6DEbN_k

наступну складову. Вихід до виконавців на сцену відбувається під супровід спільної гри Ігоря Саєнка та Мирослави Которович. Дуже чуттєво хлопці-учасники проводять своїх дівчат-виконавець до свого місця на сцені.

Звучить «Танго мрії» із присвятою пам'яті Богодара Которовича. Твір міксується із «Libertango» у кульмінаційному драйві та пориві драматизму вливається у ліричну ріку звучання «Ave Maria». Безперервність звучання, контрасти та динамічна напруга, емоційний спалах та темпераментність кожного учасника заворожувала. До слова, коли вирували оплески музика звучала без перерви і відволікання.

Новела «Атака танго» співгенерувалася у звуках композиторів А. Шнітке та С. Барбера. Свіжість музичного сприйняття мало свій шарм та вливалось у певну стриманість до художньо-змістовних інтонацій, сприяло певній психологічній бар'єрності сприйняття музики загалом.

Наступний елемент – театралізована атракція у масках та акторська гра виконавців реалізувалася у витонченому поєднанні музики, тексту, та рухів. Фінальним акордом було звернення до музики А. П'яццолли, яка миттєво повернула учасників та слухачів до стильової особливості танго [30].

Наступна, третя новелла має назву «Політ у музиці танго». Це своєрідна візуалізація та художньо-стильове відтворення музики всесвітньо-відомого Маестро Рішара Гальяно та його знаменитого «Концерту для бандонеона та струнного ансамблю». У виконанні Ігоря Саєнка чітко прослуховувалася вся палітра музичної послідовності та трепетності звукового забарвлення. Поєднання музичних обертонів у танго-систему стильового орієнтиру окресленого жанру та форми сприяло музичному драйву та темперації. На біс, вже традиційно звучали брендові композиція Гальяно «Танго для Клода»⁷.

⁷ <https://www.youtube.com/watch?v=NJulZtwHRT0>

Мистецький проект «Музичні зустрічі в музеї», який було втілено в життя у Чернігівському обласному художньому музеї ім. Г. Галагана, дало можливість спілкуватися із слухачами та глядачами крізь призму мистецтва музики, естетики та вишуканого звучання. Така мета була в організаторів проєкту, таку мету обрали для себе учасники ансамблю.

Творча майстерня «АртеХатта» дивувала слухача виконанням Циклу «Пори року» А. Вівальді. До слова, примєра готувалася для столичної сцени, але дебют відбувся для чернігівського слухача. Віртуозість, художньо-технічна досконалість та образно-емоційне піднесення під час виконання – справило неабиякий кураж для публіки і спонукало поринути у світ прекрасного [32].

Незабутнім проєктом творчого тандему Ігоря Саєнка, Мирослави Которович та «АртеХатти» стала «МАVKA. Мрії чи Марення?»⁸ присвячений поетесі Лесі Українці. Прем'єра відбулась 25 лютого 2017 року у Національній філармонії України. Граційність оркестру та її керівниці Мирослави і баяніста Ігоря Саєнка поєднала віршовані мотиви з музикою, художньо-образне перевтілення та естетику костюмів від майстра Зінаїди Ліхачевої. Смак мистецтва аранжування та розуміння і відчуття музичної партитури зі середини для Ігоря Саєнка принцип життєвого кредо. Тому наповнення поезією Лесі Українки і її неперевершеної «Лісової пісні»⁹, де вслухається мелодична лінія сопілки, яку на акордіні в правдоподібній імітації відтворив Ігор у повному обсязі дало вагомий естетичний результат.

Як влучно підмічає Мирослава Которович: «коли цей проєкт вийшов на велику сцену, він ... почав жити іншим життям ... це інструментальний театр ... театр живий, він видозмінюється ... декорації будуть розвиватися у часі» [41].

⁸ https://static.hromadske.radio/2017/02/hr_rankova-hvylya-17-02-22_kotorovich_sayenko.mp3

⁹ https://www.youtube.com/watch?v=7cZ-6Cs_A1E

Варто звернути увагу на один із концертів у серпні 2018 року, який відбувся у Празі, з нагоди 100-річчя проголошення Незалежності України. Національно-патріотична місія «АртеХатти» та пана Саєнка була у тому, щоб донести світові меседж що Україна і надалі потерпає від агресії росії, і бореться за свої основні цінності – мова, релігія, культура, нація, територіальна цілісність¹⁰.

Концерт мав місце в українському посольстві в Чехії з нагоди Дня Незалежності України. Посол Євген Перебийніс запросив гостей, серед яких був і міністр здоров'я Чехії Адам Войтех. Український дипломат у своїй промові наголосив: «Ми хотіли надати нашому святу якогось символізму ... бо не тільки Чехія святкує цього року своє 100-річчя, але і Україна ... тому, таким девізом було те, що Україні є 100 років, і сучасна Україна є прямою правонаступницею УНР». Відповідно, чеський міністр наголосив «я радий що Україна нагадала про століття своєї державності» [61].

До концертної програми увійшли твори Дмитра та Максима Березовських, Є. Станковича, В. Водічки, А. Дворжака, Й. Сука в аранжуванні та оригінальній виконавській версії І. Саєнка.

Так, до твору «Гірська легенда» звертається український сучасний композитор Євген Станковича, який вдало передає колорит українських Карпат, у авторському музичному баченні народного мелосу та сучасного композиторського письма. М. Которович влучними коментарями описує значимість твору: «я думаю “Елегію” ... ми присвятимо пам'яті загиблих воїнів, і сподіваюсь, це буде кульмінаційною вершиною нашого виступу» [61].

Рухаючись виключно вперед, вибудовуючи творчі плани та втілюючи нові мистецькі проекти, Мирослава активізує новий задум. Він має назву «Vitamin Dance»¹¹. Прем'єру події реалізовано 3 березня 2019 р.

¹⁰ https://www.youtube.com/watch?v=k0RRYOCGL_w

¹¹ https://static.hromadske.radio/2019/02/hr-hh-19-02-26_kotorovych-saenko.mp3

у Національній філармонії України. Музиканти балансували музичні тексти із танцювальними ескізами, тим самим розкриваючи віхи танцювальних шедеврів західноєвропейської та української класичної музики. На підсвідомому емоційно-глибокому пізнанні, ритмічній пульсації та глибинному композиторському задумі, ансамблісти покроково розкривали художню основу музики А. Кореллі, Д. Бортнянського, А. Дворжака, Б. Бартока, Й. Брамса, А. Сарасате, С. Цинцанзе, М. Скорика. Тим самим, вони спільно вслухались у балансування камерного звучання скрипки та баяна [68].

Знаковою подією для колективу та всього мистецького світу України та Європи став виступ «АртеХатти» в рамках XII міжнародного конкурсу баяністів-акордеоністів «Perpetuum mobile»¹² (Дрогобич, 5 травня 2019 року). Ансамбль став репрезентатором українського камерного ансамблевого виконавства, мистецьким амбасадром, носієм нового бачення звучання камерного ансамблю на концертній естраді. Програма увібрала наступні твори: А. Марчелло (Концерт для гобою та струнних: «Andante spiccato», «Adagio», «Presto»), А. П'яццолла («Amelitango», «Ave Maria», «Libertango», «Medi-tango», «Chao Paris»), Р. Гальяно (Opale Concerto: «Allegro Furioso», «Moderato Malinconico», «Allegro Energico») [70, 72].

Тонке відчуття стилю та контрастів, інструментального співвідношення та елементів театралізації, висока виконавська майстерність у поєднанні із харизматичною передачею художнього образу заповнила міжнародну глядацьку залу Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка та президію Всесвітньої Конфедерації акордеоністів (президент Фредерік Дешамп, віце-президент Раймонд Боделл, секретар Анна Боделл).

¹² https://www.youtube.com/watch?v=rGFA_genEek&t=2265s

Участь у проєкті фестивалю «Камерний абонемент» 19 травня 2019 у Чернігові, на одній сцені із колективом та самою Мирославою перебуває саксофоніст Кента Ігараші. Їхня програма складалася з творів Г. Телемана, Т. Віталі, Д. Бортнянського, К. Баха, А. Вівальді («Соната для двох скрипок і баса B-dur» як вершина концерту) та об'єднала музику XVII – XVIII століття. Відтак, «різні ансамблеві склади, поєднання струнно-смічкових інструментів з сопрано-саксофоном – це і є варіант творчих шукань Мирослави Которович», дізнаємось від ведучого Олега Васюти [42].

Таким чином, «АртеХатта» – колектив, якому підвладна музика композиторів України та зарубіжжя. Класичні полотна та сучасний авангардно-модерний пласт, естадний жанр чи легкий джаз – поєднує майстерне виконання колективу та соліста-баяніста. Театралізація й перформенс постають ноу-хао «АртеХатти» та її наставниці Мирослави Которович. Співпраця у творчому тандемі (*колектив – солістка-скрипалька – соліст-баяніст*) – нове слово у аранжуванні та інтерпретаційному виконавстві камерного ансамблю у соціумі сьогодення. Концертна діяльність та представлення української культури на міжнародному рівні, постають критерієм ідейності Мирослави та її Творчої майстерні у реаліях культурно-мистецьких запитів сучасності.

2.2. Камерний дует: Мирослава Которович та Ігор Саєнко

Камерно-інструментальний дует Мирослава Которович та Ігор Саєнко – мистецтво поєднанні звуків скрипки та баяна. Дует став прототипом концертної одиниці, здатної ефективно та мобільно популяризувати найкращі взірці виконавської майстерності в Україні та зарубіжжі.

Діяльність дуету вражає своєю масштабністю та розмаїтістю. Серед концертів варто відзначити участь у якості вітальної візитівки на Першому Християнському кінофестивалі «Світло» у Києві (26-28 вересня 2013). Мистецькою подією стала презентація творчості Которович & Саєнко, як «неперевершеного виступу» [43], який став знаковим у фестивальній імпрезі.

Потрібно пригадати цикл імпрез «Fridey Classics» (29 січня 2016), куратором якого став дім «Майстер Клас» в контексті проекту «Мистецькі експедиції». Дует презентував концертну програму «Звучати разом». Музиканти виконали твори М. Березовського, М. Скорика, Є. Станковича, В. Зубицького, які чітко підкреслили національний колорит сучасної та класичної музики українських митців крізь призму часового співвідношення [36].

27-30 жовтня 2016 року, дует бере участь у концертній програмі V міжнародного арт-фестивалю «Одна маленька свічка», який відбувся у Арт-просторі «Скло» у Києві.

30 листопада 2018 року у Домі «Майстер Клас», було презентовано концертну програму з композицій музичного мінімалізму. ТанDEM учасників – Творчої майстерні Мирослави Которович «АртеХатта» та «Kyiv Classic Accordion Duo» (Ігор Саєнко та Олексій Коломоєць) [14].

Мистецький проект «Несвідомий мінімалізм», який вкотре реалізувався завдяки наставниці ансамблю М. Которович, та співгенерувався Творчою майстерною та «Kyiv Classic Accordion Duo». Власне, мінімалізмом називають твори, які використовують у кінофільмах

у якості саундтреків. У музиці вони отримали класичне визнання. Програма «Несвідомий мінімалізм», розкрила горизонти композицій Ф. Гласса, М. Ріхтера, А. П'ярта, М. Урбайтіса, К. Дженкінса, В. Польової, Ш. Відор. Усі твори пройшли процес трансформацій через аранжування та мистецьку інтепретацію [48].

Помітна оригінальність інтерпретації крізь призму аранжування, спонукають Мирославу та Ігоря до пошуку нових звукових ефектів у паралельному світі творчого перевтілення: чотири скрипки та два баяни. Креативність ідейності та процеси інспірації «Токати» Ш. Відор та Квартету № 2 «Companu» Ф. Гласса в аранжуванні для дуету баяністів; «November» М. Ріхтера, «Fratres» А. П'ярта, «Ходіння по водах» В. Польової для скрипки та баяна; «Bach Variations» М. Урбайтіса для чотирьох скрипок; «Palladio» К. Дженкінса для двох дуєтів – стали свідченням майстерності та правдивості відтворення через мистецтво художньо-образного переосмислення [14].

Творчий дует проходить перевірку на міцність через ротацію на радіо та телебаченні. Так, бути затребуваним і постійно перебувати у тренді завдання не просте. На етапі творчого піднесення і високого професійного визнання їхньої діяльності, музиканти на максимум активізували свій виконавський та менеджерський потенціал. На каналі ТСН у програмі «Сніданок» 1+1¹³ 20 жовтня 2017 року, дует презентує своє мистецтво глядачам у прямому ефірі. Розмова велась про творчу особистість Мирослави, її мистецьку харизматичність та тандем Саєнко & Которович. Власне тандем, презентував у прямому ефірі композицію В. Польової «Арія дерев», спеціально написану на замовлення Мирослави та інструментовану для «АртеХатти» Ігорем Саєнком [11].

У телеефірі каналу «SABA», 23 січня 2019 р. у програмі «Ранок», Мирослава та Ігор презентували новий проєкт «Класична музика для дітей».

¹³ <https://www.youtube.com/watch?v=QNWI-4OZ9FI>

Акцент сфокусовано на тому, що цікаво сучасному дитячому сприйнятті та на чому варто виховувати дітей у сучасному соціокультурному просторі [65].

Камерний дует взяв участь у національному фестивалі «День українського баяна» у березні 2017 року. На запрошення його засновника та організатора столичного проекту В. Рунчака, дует мав за честь брати участь у міжнародному марафоні. Поряд із аналогічним дуєтом із Австрії, музиканти виконували твори Є. Станковича («Ранкова музика» та «Гірська легенда»), Д. Турі («Три афоризми»), В. Рунчака («Наслідування Д. Шостаковичу» та «Гуцульська мозаїка»), О. Шимка («Шепіт води»), М. Скорика («Allegretto» і «Танець» із «Гуцульського триптиха») [38]. Граційність високої майстерності, неповторність інтерпретації та саме виконавська інтерпретація номерів, дала змогу утвердження дуєту у полікультурному виконавському мистецтві сьогодення.

Потужний внесок у популяризацію українського камерного виконавства здійснив дует у рамках X Всеукраїнського Відкритого конкурсу баяністів-акордеоністів «Візерунки Прикарпаття» 9 грудня 2017 року у Дрогобичі¹⁴. В рамках мистецької події відбувся сольний концерт дуєту, із презентацією творів українських та зарубіжних композиторів. Звучали композиції Є. Станковича («Ранкова музика», «Гірська легенда»), З. Алмаші («Лісова пісня»), А. П'ярта («Fratres»), В. Рунчака («Наслідування Д. Шостаковичу» з циклу «Портрети композиторів»), В. Зубицького («Ommagio ad Astor Piazzolla»), А. П'яцолли («Historie du Tango»), Р. Гальяно («Tango pour Claude»). Родзинкою концерту стала композиція Ігоря Саєнка «Lviv Tango 1930» за мотивами українських танго 30-х років XX століття, яка отримала резонанс у слухачів та учасників конкурсу, членів журі та оргкомітету [69].

¹⁴ https://www.youtube.com/watch?v=oTAR_T06qFM

Новизою на даному конкурсі стало те, що вперше, у гала-концерті лауреатів взяли участь члени журі. Влучно помітив В. Ключак, Саєнко & Которович виступають як «носії високого духовного потенціалу .. всесторонньої активізації творчого особистого виконавського его» [31].

Варто відзначити ще один факт творчої діяльності скрипальки Мирослави Которович та баяніста Ігоря Саєнка – записи CD-дисків. Низка гастрольних турів Литвою, Польщею, Естонією, Італією, Чехією, Британією, ряд концертів у містах Європи дали поштовх для запису виконавського продукту. У 2015 році спільно із «АртеХатта» записали аудіо-диск «Tango story» з творами А. П'яцолли, С. Барбера та Р. Гальяно, здійснили фондові записи на Українському Радіо музики М. Скорика, В. Зубицького, Є. Станковича, В. Польової, З. Алмаші, О. Шимка.

Таким чином, камерний творчий тандем Мирослави Которович та Ігоря Саєнка постав новою хвилею популяризації універсуму класичного дуету, якому притаманна різностильова музика. Дует, своєю емоційністю, грацією та наповненістю, мобільністю та темпераментною насиченістю, харизматичністю та манерністю виконання, оригінальністю творчого підходу та музичного перевтілення загалом, уособлює сучасне бачення камерного музикування, його місце у авангарді музичних градацій нового тисячоліття.

ВИСНОВКИ

У процесі нашого дослідження ми прийшли до наступних **висновків:**

1. Скрипкові ансамблі стали предметом дослідження низки науковців Ю. Волощука, К. Дикої, А. Микитки, К. Чайковської, М. Василевич, В. Калабської, А. Шевчук та ін. Основну інформацію про діяльність сучасного скрипкового колективного музикування України ми черпаємо з мережі інтернет, соціальних мереж, сайтів навчальних інституцій та концертних організацій, буклетів конкурсів та фестивалів, довідників тощо.

2. Нами окреслено пріоритетні напрямки популяризації ансамблевого скрипкового мистецтва крізь призму їх професійної приналежності. За основу взято популяризацію виконавства на різних рівнях через участь у концертній діяльності, мистецьких проектах, конкурсно-фестивальному русі, міжнародну мистецьку діяльність, волонтерство, тощо.

Нами проведена наступна класифікація:

- **Професійні ансамблі скрипалів:** Академічний камерний оркестр «Віртуози Львова», Національний ансамбль солістів «Київська камерата», Камерний ансамбль «Київ», камерний ансамбль «Артехатта», камерний оркестр «Continuo», Академічний камерний оркестр «Кантабіле» та ін.;
- **Концертні колективи за участі скрипки:** «FueGo Orchestra» (Львів); «Kyiv Tango Orchestra» (Київ); Ансамбль «Senza Sforzando» (Одеса);
- **Ансамблі скрипалів закладів вищої освіти:** Львівський камерний оркестр «Академія» (Львів), Ансамбль скрипалів «Експромт» (Рівне), Ансамбль «Овація» (Дніпро), Камерний оркестр Факультету мистецтв ім. А. Авдієвського (Київ), ансамбль скрипалів «Vivat, Academia» та камерний оркестр «Academus» (Харків), студентський камерний оркестр (Київ) та ін.;

- **Ансамблі скрипалів фахової передвищої освіти:** Камерний оркестр «Sinfonietta» (Музичного коледу ім. В. Барвінського), ансамблі скрипалів Закладів фахової передвищої освіти України;
- **Ансамблі скрипалів закладів початкової мистецької освіти:** «Рондо» (Ніжин), «Енергія творчості» (Київ), «Vivat, music» (Дніпро), «Струни душі» (Кривий Ріг), «Класика» (Полтава), «Гармонія» (Київ), «Веселі скрипки» (Львів), «Бравіссімо» (Запоріжжя), «Віолінка» (Луцьк), «Експромт» (Тернопіль), «Sic Ventus» (Тлумак), «Віолінки» (Дрогобич) та ін.;
- **Народні / Зразкові / Муніципальні колективи скрипалів:** Народний аматорський ансамбль скрипалів «Арієтта» (Міський палац мистецтв, Рівне); Зразковий ансамбль скрипалів «Фантазія» («Мала академія мистецтв» ім. Р. Кириченко, Полтава), Зразковий дитячий ансамбль скрипалів «Елегія» (ДМШ № 2, Хмельницький), Муніципальний Галицький камерний оркестр (Тернопіль), Народний ансамбль скрипалів «Чарівні мелодії» (НД ім. І. Франка, Дрогобич) та ін.

3. Серед популяризаторів колективного скрипкового виконавства України вирізняється Камерний ансамбль «АртеХатта», засновниця Мирослава Которович, аранжування Ігоря Саєнка. Колектив реалізував наступні проекти: «Tango Story», «Музичні новели: Tango Story», «Музичні зустрічі в музей», «MAVKA. Мрії чи Марення?» присвячений поетесі Лесі Українці, «Vitamin Dance». Колектив – учасник концерту в рамках XII міжнародного конкурсу «Perpetuum mobile». У програмі твори: А. Марчелло (Концерт для гобою та струнних), А. П'яццолла («Amelitango», «Ave Maria», «Libertango», «Medi-tango», «Chao Paris»), Р. Гальяно («Opale Concerto»). Колективу притманне тонке відчуття стилю та контрастів, інструментального співвідношення та елементів театралізації, висока виконавська майстерність у поєднанні із харизматичною передачею художнього образу.

Камерний дует: Мирослава Которович (скрипка) та Ігор Саєнко (баян), візитівка України у Європі. Серед концертних програм дуету: цикл імпрез «Fridey Classic», «Звучати разом», «Несвідомий мінімалізм». Ефіри на каналі ТСН у програмі «Сніданок» 1+1 та телеефір на каналі «SABA» у програмі «Ранок». Дует учасник національного фестивалю «День українського баяна» у Києві, концерту в рамках X Всеукраїнського конкурсу «Візерунки Прикарпаття» у Дрогобичі. У програмі Є. Станковича («Ранкова музика» та «Гірська легенда»), Д. Турі («Три афоризми»), В. Рунчака («Гуцульська мозаїка»), О. Шимка («Шепіт води»), М. Скорика («Гуцульського триптиха»), В. Зубицького («Ommagio ad Astor Piazzolla»), А. П'яцолли («Historie du Tango»), Р. Гальяно («Tango pour Claude»), І. Саєнка («Lviv Tango 1930») та ін. Колективи активно гастролює Україною, Європою. Британією.

4. Нами розкрито популяризація колективного скрипкового мистецтва крізь призму реалій сьогодення, що постає невід'ємною частиною соціокультурного простору. Їхня культурна місія має місце як у висвітлені творчості композиторів-класиків, так і творців сучасного українського репертуару, особливій підтримці юних музикантів на основі традицій закладених корифеями, волонтерській місії на підтримку ЗСУ, активній участі у різноманітних творчих та мистецьких проектах, конкурсах, фестивалях, концертах, тощо.

Отже, окреслена траєкторія ансамблевого колективного музикування є певною частиною у загальній когорті дослідження феномену, яка покликана унаочнити діяльність та виокремити ключові елементи сучасного камерно-інструментального скрипкового виконавства в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Академічний камерний оркестр «Віртуози Львова». URL: <https://philharmonia.lviv.ua/collective/virtuosos/>
2. Ансамбль «Овація». URL: <http://www.palac.dp.ua/collective/ovatcia>
3. Ансамбль скрипалів «Vivat, music». URL: <http://musicschool6.dp.ua/collectives/ensembles/vivat-music>
4. Ансамбль скрипалів «Гармонія» під керівництвом Горбань С.О. URL: <http://dmsh27.kiev.ua/index.php/kolektivi-shkoli/ansambl-skripaliv-garmoniya-pid-kerivnitstvom-gorban-s-o>
5. Ансамбль скрипалів «Експромт». URL: http://shepet-mbk.com.ua/kolektyvy/kolektyvy_ekspromt/
6. Ансамбль скрипалів «Рондо» КЗ ПМО «Ніжинська хореографічна школа». URL: <https://ndhsh.com.ua/tvorchi-kolektyvy/ansambl-skrypaliv-rondo/>
7. Ансамбль скрипалів «Струни душі». URL: <https://shkolamystetstv.com.ua/kolektivi/ansambl-skripaliv-struni-dushi>
8. Ансамбль скрипалів Чортківського гуманітарно-педагогічного коледжу ім. О. Барвінського. URL: https://chpu.te.ua/studentslife/creative_association/ansambl-skrypaliv/
9. Ансамбль скрипалів: Дніпровська дитяча музична школа №6 ім. В. І. Скуратовського. URL: <http://musicschool6.dp.ua/collectives/ensembles/violin-ens>
10. АртеХатта. Офіційний сайт «Odessa Classics». URL: <https://odessaclassics.com/uk/artist/artehatta/#site-header>
11. В гостях у «Сніданка» скрипалька Мирослава Которович. URL: <https://tsn.ua/ru/video/video-novini/ya-govoryu-muzykoy-skripachka-miroslava-kotorovich.html>
12. Віртуози 44: Kyiv Tango Orchestra. URL: <https://philharmonia.lviv.ua/event/virtuozy-44-kyiv-tango-orchestra/>

13. Волощук Ю. Українське скрипкове мистецтво: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ: Гостинець, 2002. 83 с.
14. Гозік Ю. «Несвідомий мінімалізм» від Мирослави Которович та Ігоря Саєнка. *Музика: український інтернет-журнал*. 2018. 30 листопада. URL: <http://mus.art.co.ua/nesvidomy-minimalizm-vid-myroslavy-kotorovych-ta-ihoria-saienka/>
15. Дика Н. Камерно-інструментальний ансамбль в Україні: творчість і виконавство: автореф. дис. ... кандид. мистецтвозн.: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво». Київ, 2001. 19 с.
16. Донька легендарного скрипаля – з концертом на Волині. 2014. 5 листопада. URL: <https://www.volynnews.com/news/culture/donka-lehendarnoho-skrypalia-z-kontsertom-na-volyni-/>
17. Дрига К. Ансамбль скрипалів у сучасному українському мистецтві (за матеріалами творчої діяльності Східноукраїнських виконавських колективів). URL: https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/nauk_vid/rio_old_2017/ku/kultura39/33.pdf
18. Дрига К. Ансамбль скрипалів: до проблеми жанрової дефініції. *Культура та інформаційне суспільство XXI століття: матер. Всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених*. Харків, 2010. С. 212–213.
19. Дрига К. Ансамбль скрипалів як жанровий різновид виконавської культури. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*. 2014. Вип. 39. С. 312–323.
20. Дрига К. Виконавські засади скрипково-ансамблевого професіоналізму. *Мистецька освіта в Україні: традиції, сучасність, перспективи: матер. VII Всеукр. наук.-практ. конф.* Луганськ, 2013. С. 196–198.
21. Дрига К. Жанрова актуалізація ансамблю скрипалів у музиці ХХ століття. *Культура та інформаційне суспільство XXI століття: матер. Всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених*. Харків, 2012. С. 163–164.

- 22.Дрига К. Естетичні основи ансамблево-виконавської творчості. *Культура та інформаційне суспільство XXI століття: матер. Всеукр. наук.-теорет. конф.ї молодих учених*. Харків, 2013. С. 147–148.
- 23.Душний А., Пиц Б. Львівська школа баянно-акордеонного мистецтва: довідник. Дрогобич: Посвіт, 2010. 216 с.
- 24.Жмуркевич З. Камерно-інструментальний ансамбль у просторі мистецької науки. *Українська музика*. 2016. Вип. 3 (21). С. 135–138.
- 25.Зав'ялова О., Стахевич О. Питання генеалогії камерно-інструментального ансамблю: нові виміри. *Камерно-інструментальний ансамбль: український та світовий вимір: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (7–8 грудня 2022) / [Гол. ред. І. Пилатюк, наук. ред.-упоряд. Н. Дика]*. Київ: Кара-вела, 2023. С. 114–117.
- 26.Залюбовська В., Руденко Т. Позачасовий альбом. Квартет Kyiv Tango Orchestra представить у Києві українські народні пісні. *Україна Молода*. 2025. 10 вересня. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3976/164/191165/>
- 27.Камерний оркестр Одеської філармонії. URL: <https://www.filarmonia.odessa.ua/ispolniteli/orkestri/1262-kamernyj-orkestr-odesskoj-filarmonii.html>
- 28.Калабська В., Шевчук А. Колективне музикування як удосконалення педагогічної майстерності виконавця-скрипаля (на прикладі творчих колективів м. Умані). URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/8103/1/Kalabska%2C%20Shevchyk.pdf>
- 29.Київська камерата. URL: https://vue.gov.ua/Київська_камерата
- 30.Кізлова О. Ті що танцюють із скрипками. URL: <http://www.olgakizlova.kiev.ua/ti-sho-tanetsyut-iz-skrypkami-v-natsional/>
- 31.Ключак В. У Дрогобичі завершився Всеукраїнський Відкритий конкурс баяністів-акордеоістів «Візерунки Прикарпаття 2017». *Трускавецький вісник*. 2017. 12 грудня. URL: <https://protruskavets.org.ua/u-drohobychi-zavershyvsya-vseukrajinskyj-vidkrytyj-konkurs-bayanistiv-akordeonistiv-vizerunky-prykarpattya-2017/>

32. Коваль М. Мирослава Которович покорила Чернігів. 2016. URL: https://m.gorod.cn.ua/news_71040.html
33. Кравченко А. Камерно-інструментальне мистецтво України кінця XX – початку XXI століть (семіологічний аналіз): монографія. Київ: НАКККиМ, 2020. 300 с
34. Кравченко А. Культурологічні виміри камерно-інструментального мистецтва Одеси (кінець XX – початок XXI століть): монографія. Київ: НАКККиМ, 2015. 216 с
35. Кравченко А. Семіологія камерно-інструментального мистецтва України кінця XX – початку XXI століть: дис. ... док. мистецтвозн.: спец. 26.00.01 «Теорія та історія культури». Київ, 2021. 428 с.
36. Кулик В. Мирослава Которович та Ігор Сасенко: «Звучати разом». *Музика: український інтернет-журнал*. 2016. 27 січня. URL: <http://mus.art.co.ua/myroslava-kotorovych-ta-ihor-sajenko-zvuchaty-razom/>
37. Левкович М. П'ять спогадів про «Віртуозів Львова». *Збруч*. 2024. 17 вересня. URL: <https://zbruc.eu/node/119463>
38. Лук'янчук Г. Перший ювілейний фестиваль баянно-акордеоонний музики. *Музика: український інтернет-журнал*. 2017. 27 квітня. URL: <http://mus.art.co.ua/pershyj-yuvilej-festyvalyu-bayanno-akordeonnoji-muzyky/>
39. Луніна А. Є. Київська камерата. *Велика українська енциклопедія*. URL: https://vue.gov.ua/Київська_камерата
40. Микитка А. Струнно-смічкові ансамблі: навч. посіб. Тернопіль, 2006. 104 с.
41. Мирослава Которович і «АртеХатта» готують музичний перформенс до дня народження Лесі Українки. *Ранкова хвиля*. 2017. 22 лютого. URL: <https://hromadske.radio/podcasts/rankova-hvylya/myroslava-kotorovych-i-artehatta-gotuyut-muzychnyy-performens-do-dnya-narodzhennya-lesi-ukrayinky>

42. Мирослава Которович і її творча майстерня. URL: <http://nota.net.ua/index.php?id=1451>
43. Мухоморова Т. Перший християнський кінофестиваль «Світло» відбувся у Києві. *RISU*. 2013. 30 вересня. URL: https://risu.ua/pershiy-hristiyanskiy-kinofestival-svitlo-vidbuvsya-u-kiyevi_n65174
44. Народний аматорський ансамбль скрипалів «Арієтта». URL: <https://mpkrivne.com.ua/groups/36-narodnij-amatorskij-ansambl-skripaliv-arietta>
45. Національний ансамбль солістів «Київська камерата». URL: <https://philharmonia.lviv.ua/collective/kyivska-camerata/>
46. Національний ансамбль солістів «Київська камерата». URL: <https://kyivcamerata.org/ua/ua/>
47. Олефір Е. Ансамблеве музичення у класі скрипки як фактор активізації творчого процесу в сучасній музичній освіті. *Теоретичні питання культури, освіти і виховання: зб. наук. праць*. 2012. Вип. 45. С. 151–156.
48. Пальцевич Ю. «Несвідомий мінімалізм» від Мирослави Которович та Ігоря Саєнка. *Музика: український інтернет-журнал*. 2018. 30 листопада. URL: <http://mus.art.co.ua/nesvidomy-minimalizm-vid-myroslavy-kotorovych-ta-ihoria-saienka/>
49. Польська І. Камерний ансамбль в системі музично-виконавських жанрів (історичні та сис-тематичні аспекти визначення). *Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського* / [ред.-упоряд. М. Давидов, В. Сумарокова]. Київ, 2001. Вип. 18: Музичне виконавство. Кн. 7. С. 179–190.
50. Приватний архів Ігоря Саєнка (10.10.2025).
51. Романенко С. Специфіка роботи з ансамблем скрипалів. *Культура та інформаційне суспільство XXI ст: матер. наук. конф. молодих учених*. Харків: ХДАК, 2010. С. 164–165.
52. Скоробогатько О. Мала філармонія у Трускавці «Концерти при свічках». *Літературний Львів*. 1997. Ч. 62. С. 27.

53. Танго свободи»: музика, що розкриває душу. URL: <https://opera.lviv.ua/shows/tanho-svobody-muzyka-shcho-rozkryvaie-dushu/>
54. Федоришин В. Методичне забезпечення процесу формування виконавської майстерності вчителів музики: навч.-метод. посіб. Київ: НПУ, 2005. 52 с.
55. Федоришин В. Формування виконавської майстерності студентів інститутів мистецтв в мовах навчального камерно-оркестрового колективу. *Академічне народно-інструментальне мистецтво та вокальні школи Львівщини*. Дрогобич: Коло, 2005. С. 270–276.
56. Федоришин В. Формування виконавської майстерності студентів музично-педагогічних факультетів у процесі колективного музикування: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец 13.00.02 «Теорія та методика навчання музики і музичного виховання». Київ, 2006. 22 с.
57. Фішер Т. До історії струнного квартету Володимира Цісика – першого українського професійного квартету Східної Галичини. *Камерно-інструментальний ансамбль: український та світовий вимір: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (7–8 грудня 2022)* / [Гол. ред. І. Пілатюк, наук. ред.-упоряд. Н. Дика]. Київ: Кара-вела, 2023. С. 266–168.
58. Чайковська (Дрига) К. Ансамбль скрипалів в жанровій системі музично-виконавського мистецтва: автореф. дис. ... канд. мистецтв.: спец. 17.00.03 Музичне мистецтво. Суми 2018. 23 с.
59. Чистякова Н. Ансамблі за участі скрипки в Україні 1990-х – 2010-х років: генезис, стилістика, форми репрезентацій: автореф. дис. ... канд. мистецтвозн.: спец. 17.00.03. Музичне мистецтво. Суми, 2018. 23 с.
60. Чистякова Н. Струнно-смичкові аматорські колективи Харкова: регіональна специфіка та творчі репрезентації. *Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка*. Львів, 2017. Вип. 41: Музикознавчий універсум. С. 145–154.

- 61.Щур М., Трутненко І. Україна у Празі нагадала про 100-річчя своєї держави і про боротьбу, що триває. *Радіо Свобода*. 2018. 06 вересня. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29475327.html>
- 62.Tornano I ritmi dai Carpazi. *Cultura Spettacoli*. 2004. 4 agosta.
- 63.El Gran Ástor. FueGo Orchestra. URL: <https://philharmonia.lviv.ua/event/el-gran-astor-fuego-orchestra/>
- 64.Kyiv Tango Orchestra. URL: <https://kyivtangoorchestra.com.ua/uk/>
- 65.SABA/Ранок. 23.01.19. Гості Мирослава Которович та Ігор Саєнко. URL: <https://atr.ua/video/11655/sabaranok-230119-gosti-miroslava-kotorovic-ta-igor-saenko-tema-klasicn>
- 66.The sound of tango | Fuego Orchestra. *Kontramarka.ua*. 2025. 15 червня. URL: <https://if.kontramarka.ua/uk/the-sound-of-tango--fuego-orchestra-105978.html>
- 67.V міжнародний арт-фестиваль «Одна маленька свічка». URL: <https://moemisto.ua/kyiv/v-mizhnarodniy-art-festival-odna-malenka-svicha-39841.html>
- 68.VitaminDance: Мирослава Которович і «АртеХатта» презентують нову концертну програму. *Громадська хвиля*. 2019. 27 лютого. URL: <https://hromadske.radio/podcasts/hromadska-hvylya/vitamindance-miroslava-kotorovych-i-artehatta-prezentuyut-novu-koncertnu-programu>
- 69.X Всеукраїнський Відкритий конкурс баяністів-акордеоністів «Візерунки Прикарпаття», XI міжнародна науково-практична конференція «Народно-інструментальне мистецтво на зламі XX – XXI століть» (ДДПУ ім. І. Франка, 8 – 10 грудня 2017): програма / [упоряд. А. Душний, Б. Пиц]. Дрогобич : Посвіт, 2017. 44 с.
- 70.XII міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів «Perpetuum mobile», IV міжнародна науково-практична конференція «Музичне мистецтво XXI століття: історія, теорія, практика» (ДДПУ ім. І. Франка, 3–6 травня 2019): програма / [ред.-упоряд.: А. Душний, Б. Пиц]. Дрогобич: Посвіт, 2019. 72 с.